



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Haymo-//nis Episcopi Hal-//berstattensis, De Varietate//
librorum, siue de Amore cœlestis// patriæ libri. III. ...**

Haimo <Halberstadensis>

Coloniae, 1531

VD16 H 231

LXIII Qualis debeat esse modus poenite[n]tia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29814

HAY. DE VARIET. LIB.

mortē merita eius profuerint posteris suis? O pœnitentia, salus animæ, restauratio virtutū, dissipatio vitiorū, expugnatrice dæmoniorū, obstrusio inferorū, porta cælorū, via iustorum, refectio beatorū. Beatus qui te amat, felix qui te tenet, nimiumq; beatus & felix q te vsq; ad vltimū vitę suę diē custodit. Tu mortuos in pētis suscitās, tu desperatos de p̄cipitio mortis reuocas, & ad spem reformas. Tu sectatores & operarios tuos ad spem incitas, ad fidē prouocas, ad charitatē dei & proximi instigas. Tu facis in prosperis humiles, in aduersis fortes. Tu cōtra opprobria & irrisores mites facis. Tu p̄secutiones & iniurias toleras, passiones & flagella patienter sustines. Tu irā frenas, linguā mitigas, pacē custodis, mētem gubernas. Tu in virginibus & deo sacratissimā beatā custodis integritatē, in viduis laboriosam castitatē, in cōiugatis indiuiduā castitatē. O pœnitentia castissima mat̄, doce filios tuos tenere & amare castitatē, fugere luxuriā, imunditiā & omnem libidinosam coporis trillationē. Nullum em̄ perpetuā pducis ad gloriā, nisi fuerit castus, humilis, patiens, atq; beneuol⁹. O pœnitentiā mater piissimā, p̄crea & pduc de sancto vtero tuo gemitus assiduos, suspiria largissima, singult⁹ continuos, excute ex oculis tuis lachrymas profusas, noli cessare, noli pigritare, quousq; rapidissimo cursu ad diem peruenias vltimum.

Qualis debeat esse modus pœnitentię.

Caput LXIII.

Pœnitentiā quippe agere est, & perpetrata mala plangere, & plangenda non perpetrare. Nam

LIBER SECVNDVS.

qui sic alia deplorat, vt tñ alia cōmittat, adhuc pœ-
 nitentiã agere aut ignorat aut diffimulat. Quid em̃
 prodest si pctã quis luxurię defleat, & tñ auaritię ad
 huc æstibus anhelet? Aut quid prodest si iræ culpas
 iam lugeat, & tamẽ adhuc inuidiæ facibus tabescat?
 Sed minus est valde quod dicim⁹, vt qui pctã deplo-
 rat, ploranda minime cōmittat, & qui plangit vitium
 perpetrare vitia timeat. Nam cogitandũ summope
 est, vt qui se illicita meminit cōmisisse, à quibusdam
 etiã licitis studeat abstinere, q̃tinus per hoc condito-
 ri suo satisfaciãt, vt qui cōmisit prohibita, sibimet-
 ipsi abscindere debeat etiã concessa, & se reprehendat
 i minimis q̃ meminit in maximis deliquisse. Ma-
 gna em̃ iustitiæ pars est seipsum nosse, q̃d paruus est,
 vt ex eo diuinæ virtuti subdatur humilis ex q̃ suã in-
 firmitatẽ agnoscit. Bene se iudicat in hac vita, ne iudi-
 cetur à deo damnatiõẽ perpetua. Tũc aut̃ iudicium
 de se quisq; sumit, qñ per dignã pœnitentiã sua pra-
 ua facta cõdemnat. Amaritudo pœnitentiæ facit ani-
 mũ & sua facta subtilius discutere, & dona dei quæ
 contẽpsit flendo cõmemorare. Nihil aut̃ peius quã
 culpã agnoscere nec deslere. Duplicẽ habere debet
 fletũ in pœnitentiã om̃is peccator, siue quia per negli-
 gentiã bonũ non fecit, seu quia malum p̃ audaciam
 perpetravit. Quod oportuit non gessit, & gessit q̃d
 agere non oportuit. Ille pœnitentiã digne agit, qui
 reatum suum satisfactiõẽ legitima plangit, conde-
 mnando scilicet ac deslẽdo quæ gessit. Tãto in deplo-
 rãdo profundius, quãto extitit in peccãdo procliui-
 or, q̃ quis quisquis sit peccator & impius, si ad pœnitẽ

Nota

HAY. DE VARIET. LIB.

tiam cōuertatur, consequi posse veniā creditur. Et
 quī per pœnitentiam p̄pitiatio p̄ctōrum fit, tñ sine
 metu hō esse non debet, quia pœnitentiæ satisfactio
 diuino tñ pensatur iudicio, non humano. Proinde
 q̄a miseratio dei occulta est, sine intermissiōe flere ne-
 cesse est. Neq; eñ vnq̄ oportet pœnitentē habere de
 p̄ctis securitatē. Igit̄ respiciamus tandē, & dñm n̄m
 Iesum Ch̄m, tanq̄ boni serui & vtilis, requiramus,
 nec desperemus dum in hac luce viuimus, veniā nos
 non posse p̄ pœnitentiā promereri. Post mortē eñ

Nota pœnitentię medicamēta non p̄derunt, in hac vero lu-
 ce p̄siti etiā si in extrema ætate adhibeas pœnitenti-
 am verā, mihi crede, curaberis. Ideo diabol⁹ oīa mo-
 uet & agit, vt animū nobis desperatiōis inducat. Scit
 eñ vel si in paruo tēpore quis pœnitentiā gerat, q̄-
 uis sit breuis non erit tñ infructuosa conuersio. Sed
 sicut is, qui calicē aquæ frigidæ porrexerit nequaq̄
 fructū mercedis amittit. Ita & is qui p̄ male gestis p̄-
 teritis pœnitentiā ægerit, licet minus digna videat̄
 ad p̄ctōrum pondus pœnitentiā, tñ quantulumcunq; il-
 le nutus pœnitēdi fuerit vel cōuersionis momentū,
 expers non erit remunerationis bonorū. Nihil enim
 boni opis, quī sit exiguū, despiciet̄ apud iustū iudi-
 cē deum, & iam si non potuerit explere d̄m satisfa-
 ciendi ordinē, quātulumcunq; tñ & quilibet breui tē-
 pore gestā, non respuet pœnitentiā, suscipiet & iam
 ipsam, nec patitur quī exiguæ conuersionis perire
 mercedē. Hoc eñ iudicare videtur Esaias, vbi de po-
 pulo Iudæorū talia q̄dam dicit. Propter p̄ctm̄ modi-
 ce cōtristauit eum, & percussit eū, & auerti faciē meā ab

LIBER SECVNDVS.

eo, & cōtristatus est, & ambulauit tristis, & sanauit eū
 & cōsolatus sum eū. Euidētius autē testimoniū da-
 bit etiā rex ille impius, q̄ cupiditatē quidē suæ prædā
 vxoris nequitia q̄siuit, sed perturbatus ipsius sceleris
 immanitate pœnituit, & cilicio facinus suū fleuit at-
 que ita erga se dei misericordiā prouocauit vt cunctis
 eum absolueret malis. Sic em̄ scriptū est. Et dixit dñs
 ad Heliā: Vidisti quō compunctus est Achab à facie 3. Re. 21.
 mea, & q̄a fleuit in conspectu meo, non inducā ma-
 la in diebus eius. Sed post hunc iter Manasses, q̄ oēs
 tyrānos immanitate scelerū superauit, q̄ cultū diuine
 religionis & obseruantia legis euerterat cęlesti cultu
 vacuatā. Hic ergo impietate scelerū supergrediēs oīm
 memoriā, quia tñ pœnituit, iter amicos dei post mo-
 dū numeratus est. Nam & filius pdigus q̄ substanti-
 am suā cum meretricibus cōsumpsit, per pœnitentiā
 recepit prioris gloriæ statū. Vides ergo quāta sit vti-
 litas pœnitentiæ: quanta conuersionis spes. Nullū est
 em̄ pctm̄, nulla iniquitas, q̄ non medicamēto pœni-
 tentiæ sanet, si cōuersio pura & sincera fuerit. Donec
 sum⁹ in hac vita quāta cūq; nobis acciderint pctā pos-
 sibile est oīa ablui per pœnitentiā, post mortē autē
 nulla erit utilitas pœnitentię. Nullus peccator despet
 de misericordia dei, sed dū adhuc viuūt agat pœniten-
 tiam pro peccatis suis, & erit misericors dominus de-
 lictis & facinoribus suis.

De laude & utilitate pœnitentiæ.

Caput LXIII.

Prouida mēte & profundo cogitatu cognosci

g v